Seçilmiş

Hikâyeler

her yıl yeniden ölen adam

Sait Faik

her yıl yeniden ölen adam

SAİT FAİK armağan'ından çekildik

DOSYA YENİ AÇILIYOR

OTTO WÖBER HANI'NDA BİR KONUŞMA

CAMLARDAN giren güneş yaşlı adamın gözlüklerinde yansıyordu. Epeyce modern bir zevke göre döşenmiş olan büroda bir kaç kişi büyük bir dikkatle onu dinlemekteydiler. Duvarda Haşmet Akal'ın Atatürk'ü ve Metin Eloğlu'nun Balıkları; ortadaki cam masanın üzerinde Pazar Postası'nın son sayısı hayatlarından memnun gülümsiyordu. Yaşlı adam diyordu ki:

-...Sait Faik Armağanı'nı Necati Cumalı'nın kazanmış olmasına hem sevindim, hem üzüldüm, ben. Sevindim, çünkü Armağana katılan eserler içinde en değerlisi o idi; ben de reyimi ona verdim. Üzüldüm, çünkü daha Dil Kurumu Armağanı var; bir yıl içinde ayni esere iki armağan vermek "teamül" den değildir.

Büroda bulunanlar yaşlı adamı saygıyla dinliyorlardı. 19829 numaralı telefonun yanıbaşında Salim Sengil; divanda Nezihe Meriç, Şükran Özkutlu vs. Burası, Ankara Rüzgârlı sokağında Otto Wöber Hanında S H D. nin bürosuydu; ve söz, Sait Faik Armağanı'ndan açılmıştı. Fikrini ve oyunu açıklıyan geçkin adam ise Türkiyenin edebiyat sahnesinde Léautaud oynıyan Nurullah ATAÇ'tı.

Nisan'dan beri İstanbul'un, İzmir'in ve Ankara'nın sanatla ilgili çevrelerinde Sait Faik Armağanının bu yıl kime verileceği merakla soruşturuluyor; hiç bir yıl armağana bu derece kalabalık ve kaliteli bir eserler topluluğunun katılmamış olduğunda birleşiliyordu. Çoğunluk armağana asıl hak kazanmış olanların Nezihe Meriç'in (Topal Koşma) sı ile Özcan Ergüder'in (Maskeli Balo) su olduğuna işaret etmekte; diğer bazıları ise, bu arada Orhan Kemal, Kemal Tahir, Kemal Bilbaşar ekibinin de ihmal edilemiyecek bir kuvvet olduğunu hatırlatmakta idi. Bununla beraber geçen yıllardaki seçim sonuçlarını, jüriyi ve jürinin tutumunu kestirenler daha pratik bir sonuç bekliyorlardı. Hattâ Ankara'da yaşıyan ve bütün sanat dergileriyle iyi geçinmenin sırrını bulmuş ender kalem sahiplerinden olan sevimli hikâyeci Tarık Dursun K. bir sohbet sırasında:

-...Armağan bu yıl Necati'nin, demişti; sırada o, eğer Ağaoğlu araya girmezse, seneye de inşallah fakir kazanır.

Bütün bu tahminler ve iddialar sürüp gide dursun; 19 Nisan günü İstanbul'da Vilâyet'in hemen karşısındaki bir binaya bir takım kelli felli "zevat" ın gelmekte olduğu görülüyordu. Saat, 16.30' a doğru, Sabri Esat, Macit Gökberk, Fazıl Hüsnü, Orhan Hançerlioğlu ve Sabahaddin Kudret'ten ibaret topluluk hem başka şehirlerde bulunan jüri azalarının gönderdikleri zarfları açmışlar: hem de kendi oylarını vererek 1957 yılı Sait Faik Armağanı'nı kazanan eseri belli etmişlerdi.

Aslında bu yıl incelenen dokuz hikâye kitabı vardı: Ölümden Hayata, (Tektaş Ağaoğlu) Üç Buutlu Hikâyeler, (Kemal Bilbaşar) Katran, (Muzaffer Buyrukçu) Değişik gözle, (Necati Cumalı) Maskeli Balo, (Özcan Ergüder) Arka Sokak, (Orhan Kemal) Çelik Yıldırım, (Tefik Kent) Topal Koşma, (Nezihe Meriç) Göl insanları. (Kemal Tahir) Oylama nihayetlenince jüri azalarının şu eserlere oy vermiş olduğu görüldü: Nurullah Ataç, Muhtar Körükçü, Hikmet Dizdaroğlu, Cahid Külebi, Macit Gökberk, Sabahaddin Kudret *Değişik Gözle'ye*; Suat Kemal, Fazıl Hüsnü, Orhan Hançerlioğlu *Arka Sokak'a*: Sabri Esat ise *Üç Buutlu Hikâyeler'e*. Bu suretle Armağanı Şair Necati Cumalı Varlık Yayınları arasında çıkan ikinci hikâye kitabı *Değişik Gözle* ile kazanmış oluyor; Sait Faik Armağanı'nı kazananlar listesine böylece ikinci bir şair-hikâyeci kaydoluyordu. Hatırlarda olduğu üzere ilk Sait Faik Armağanını, bundan iki yıl önce şimdi jüride bulunmağa hak kazanmış olan diğer bir şair, yani Sabahaddin Kudret almıştı.

TEPKİLER NE OLDU?

Edebiyatla ilgili olayları kayda değer saymak lütfunda

bulunan bir iki günlük gazetenin yardımıyla Armağan'ın sonucu bütün sanat çevrelerine yayılıyor. Jürinin armağanı sonuçlandırması geçen yıllarınkine göre sürpriz teşkil etmiyor. Sabahaddın Kudret, Haldun Taner, Tahsin Yücel'den sonra Necati Cumalı hiç de yadırganacak bir isim değil. Bu bakımdan genel olarak jürinin kendi kendisine sadık kaldığı kabul edilmektedir. Jüri bir bakıma gerçekten kendisine, diğer bir bakıma ise Varlık yayınevi'ne sadık kalmıştı. Yaşar Nabi'nin bu Armağan'la ilgisini kestiğini ilân etmesine rağmen, ne hikmetse, Sait Faik Armağanı şaşılacak bir isabet ve ısrarla üç yıldır daima Varlık yazarlarına gitmekteydi. Bu nokta gözönünde tutulursa jürinin bu yıl da Necati Cumalı'yı seçmesi bir yandan üç Kemal'lerin temsil ettiği toplumcu hikâye akımının yenilgiye uğratılmasını sağlarken öteyandan da Varlık Yayınevi'ne ve ilkelerine bir sadakat gösterisi oluyordu.

Fakat gerek İstanbul'daki gerekse Ankara'daki edebi çevralerde sık sık sorulmakta olan soru şuydu: jüri, kendisine ve Varlık'a sadakat gösterecek yerde acaba Sait Faik'in hâtırasına ve esprisine sadakat gösterse daha iyi olmaz mı? Nitekim sözle yapılan itirazlar gittikçe formülleşiyor; yavaş yavaş yazılı hale dökülecek gibi görünüyordu. Bu arada 1 Mayıs tarihli Varlık, meşhur ikinci sahifesinde hâdiseyi herhangi bir yorumda bulunmaksızın bildirdi. Sadece jürinin tebliğini yayınlamış; dergide bu konuda tek satır yazılmamıştı. Böylelikle Varlık Dergisi, Sait Faik Armağanı ile doğrudan doğruya ilgili olmadığını bir kere daha isbat etmekte idi.

Kitapları müsabakaya katılan öteki yayınevleri için sonuç parlak olmamıştı; favori sayılan kitaplarıyla ne Yenilik Yayınları bir tek oy alabilmişlerdi, ne de SHD. yayınları. Görünüşe göre Sait Faik jürisi Özcan Ergüder'in de, Nezihe Meriç'in de varlığından haberdar olmak istemiyordu. Yeditepe Yayınları ise emektar Orhan Kemal'in eseriyle üç oy sahibi olmuş; neticede sayı hesabıyla yarışı kaybetmişti. Üç yıldır tekrarlanan bu oyun karşısında ilk akla gelen öteki yayınevlerinin bu armağandan çekilmeleri ve Armağan jürisi Sait Faik'in tutumuna uygun bir topluluk haline gelinceye kadar da katılmıyacaklarını halk oyuna açıklamaları idi.

Fakat gecikerek çıkan Yeditepe'de böyle bir reaksiyonun izlerini arıyanlar boşuna yoruldular. Zira Yeditepe hâdiseyi Necati Cumalı'nın fotoğrafçı Ara Güler tarafından çekilmiş artistik bir fotoğrafıyla birlikte birinci sahife'den veriyordu. Ancak ikinci sahifede Tahir Alangu'nun kalemiyle müsabakanın sonucuna şöyle hafifçe dokunulmuştu.

"...**Sait Faik hikâye armağanı**" merhum hikâyecinin ailesi tarafından kurulmuş, düzenlenmesi işi de, eselerini basan yayınevine bırakılmıştı. İlk ve ikinci yılların namzet listeleri, oldukça geniş bir varlığa sahip bulunan hikâyeciliğimizin bütün dallarını doyurucu şekilde içine alamamıştı. Ama 1956 yılında çıkan ve yarışmaya alınan kitap listesinin zenginliği, bu yılın birincisini seçme yolunda jürinin artık zorluk çekmiyeceği, yeter derecede çeşitli örneklere sahip olduğu kanısını uyandırmıştı. Eskilerden **Kemal Bilbaşar, Kemal Tahir, Orhan Kemal** gibi ustalar yanında son kuşak hikâyecilerinin en başarılılarından birkaçı da yer alıyordu: **Özcan Ergüder, Nezihe Meriç, Muzaffer Buyrukçu...** Sait Faik'in, sanatını tanıtıncaya kadar, çektiklerini, bu yoldaki düşüncelerini, yeniliğe bağlılığını bilenler, jürinin merhumun görüşlerini, anlayışını bilerek daha çok yenilere, bunlardan daha çok **Özcan Ergüder** ile **Nezihe Meriç**'e doğru yöneleceğini umuyorlardı. Ama artık bütün sanat çevrelerinin beklediğinin tam tersine bir sonuç ile karşı karşıyayız. Bu sonuç üzerindeki görüşlerimizi bir yana bırakarak...

Bu suretle Yeditepe dergisi şimdiye kadar olduğu gibi yine "hem nalına, hem mıhına" bir yol tutmuş; ne Necati Cumalı'yı darıltmış, ne de jüri'ye karşı *direct* bir çıkış yapmıştı. Bilhassa İzmirli sanat sevenlerce bu türlü bir hareket tarzı hiç de şaşırtıcı telâkki edilmedi; çünkü: Yemişçarşısı'nda sanat havasıyla yüklü şirin bir yazıhanesi olan Necati Cumalı'nın, Yeditepe yayınları'nın ikinci ortağı Samim Kocagöz'ün "umumi vekili" olduğunu bilmiyen yoktu.

Yenilik Dergisi'nin ve Yayınlarının durumu şu satırlar yazılıncaya kadar açıkça belirmiş değildi. Yalnız, Naim Tiral'ye ve Yenilik Yayınlarına yakın çevreler; bilhassa İstanbul'da, Yenilik Basımevi'nin geçen yıl içinde Varlık Yayınevi'nden epeyce iş aldığına işaret etmekte; matbaanın Yaşar Nabi gibi faydalı müşteriyi kaybetmek istemiyeceği, onun için de bu konu üzerinde fazla durmıyacağı tezini öne sürmektedirler.

11. MAYIS CUMARTESİ

Bunlara karşılık Ankara'da Otto Wöber hanındaki SHD. Bürolarında bu netice karşısında Armağandan çekilmek ve jüri değiştirilene, Armağanda Sait Faik esprisi esas tutulana kadar boykot etmek fikri derhal kabul edilmişti. Editör Salim Şengil derginin yazı kurulundan kalem arkadaşlarıyla durumu ölçüp biçtikten sonra çekilme kararını verdi; ve kararını derhal bir telgrafla Sait Faik jürisine bildirdi.

Bu telgrafta şu satırlar okunuyordu.

Sait Faik Armağanı Jürisine
Varlık Yayınevi eliyle
İSTANBUL,

Jürinin bundan önceki ve bu kararı bize göre büyük hikâyeci Sait

Faik'in aziz hatırasına ciddi bir saygısızlık teşkil etmektedir. Bu saygısızlığa daha fazla katlanamıyacağımız ve bundan böyle Sait Faik Armağanından bütün yayınlarımızla çekildiğimizi, bilgi edinilmesi ricasiyle arzederiz.

Saygılarımızla,
Seçilmiş Hikâyeler ve Dost dergileri
ve Yayınları sahibi
Salim Şengil

Diğer taraftan 11 Mayıs cumartesi günü SHD. bürosunu ziyarete gelenler belki de ilk defa; devamlı olarak Salim Şengil'in oturmakta olduğu büro'nun kapısını kapalı buldular. İçerde Salim Şengil ve kim olduğu anlaşılmıyan bir dostu çalışıyorlardı. Akşama doğru, Salim Şengil elinde bütün gazete, dergi ve derneklere Yayınevi'nin Armağandan çekilişini bildirecek ve onları da kendisini desteklemeğe davet edecek olan şu mektupla odasından çıktı; ve Şükran Özkutlu'dan mektubun acele daktilo edilmesini rica etti. Böylelikle Sait Faik Armağanı 1957 Dosyası olması gerektiğinin aksine Armağan verildikten sonra açılıyor; mesele, şu ve bu derginin, şu ve bu şahsın meselesi olmaktan çıkarılarak bütün Sait'i sevenlerin meselesi haline getiriliyordu.

Sayın Bay,

Büyük Türk hikâyecisi Sait Faik adına kurulmuş olan Sait Faik Hikâye Armağanı, yazarın dördüncü ölüm yıldönümünü yaşadığımız şu günlerde üçüncü defa olarak verildi. Bundan önceki yıllarda Sabahattin Kudret, Haldun Taner ve Tahsin Yücel'in kazandığı armağanı jüri bu defa da şair Necati Cumalı'nın, Varlık Yayınları arasında çıkan "Değişik Gözle" adındaki kitabına vermeği uygun gördü. Öncekiler gibi bu sonuncu karar da Sait Faik Armağanı jürisinin görevini gerektiği kadar önemle kovalamadığını göstermekte, düşüncemize göre büyük sanatçının aziz hatırasına ciddi bir saygısızlık teşkil etmektedir.

Şöyle ki :

1 — Armağan Sait Faik adına konulduğu halde jüri, üç yıldır Sait Faik'in sanat anlayışı,hikâye tutumu ile hiç bir ilgisi olmayan yazarların kitaplarını değerlendirmektedir. Gerçekten yukarıda adları anılan hikâyecilerden hiç birisi Sait Faik'in sanat yöntemine uygun, hattâ yakın bile değildir.

2 — Öteyandan jüri hiç bir yıl armağana katılan eserler arasından en dikkate değer olanını, en yeni ve orijinalini seçememiştir. Hattâ, armağan alabilecek, denenmiş hikâyecileri bir kenara bırakarak, anlaşılmaz bir kararla, hikâyecilikleri epeyce su götürür kişilere armağan dağıtmıştır. Bu yıl, Orhan Kemal, Nezihe Meriç ve Özcan Ergüder gibi imzaların gerçekten başarılı eserleri dururken, şair olarak tanınan Necati Cumalı'nın kazanması, bu jürinin davranışındaki tek yönlülüğü büsbütün açığa vurmuştur.

3 — Kaldı ki üç yıldır armağan jürisinin değerlendirmeğe lâyik gördüğü dört yazarın, dördünün de aslında Varlık dergisi yazarları arasında bulunan tesadüflerin sanat hayatındaki tecellisi bakımından hayli ilgi çekici görünmektedir.

Bu şartlar altında, Sait Faik Armağanı'na katılmanın büyük hikâyecinin hatırasına işlenmiş bir saygısızlığa katılmak demek olacağını düşünerek, bundan böyle yayınevimizin bu armağandan çekilmek kararını verdiğini üzülerek bildirir, gazetenizin, derginizin, derneğinizin de bu olay karşısında bizim kararımızı paylaşacağınızı, bizi destekleyeceğinizi umarız.

Saygılarımızla,
SEÇİLMİŞ HİKÂYELER — DOST DERGİLERİ
VE YAYINLARI SAHİBİ
Salim ŞENGİL

SHD. damgasını taşıyan zarflarla bu mektup dört bucağına dağılmış dergi ve derneklere gide dursun; Ankara 19829 numaralı gazete, telefon fasılasız işlemeğe dur-

İŞ İŞTİR

1.

Attilâ İLHAN

DEĞERLENDİRME bir çabanın karşılığıdır. Hiç değilse öyle olması gerekir. Ben şunu değil de bunu beğeniyorsam, şunu değil de bunu seçiyorsam; beğendiğim ve seçtiğimin ötekilerine göre bir üstünlüğü, bilemedin bir farkı olmalıdır. Bu fark, bu üstünlük belirli ve bilinçli bir çabanın sonunda doğar; değerlendirmenin, başka bir deyişle armağanın asıl nedenini teşkil eder. Değerlendirme sorumunu yüklemiş olanlar herşeyden önce çabaları arayıp bulmak, değerlendirmek zorundadırlar. Söz gelişi bir edebiyat armağanı jürisi bir eseri değerlendirirken onun kendi alanındaki öbür eserlere göre bir yenilik, bir başkalık, bir üstünlük; diyelim ki bir deyiş yeniliği, bileşim ustalığı getirmiş olmasına önem vermelidir. Kişisel sevgilerin ve çıkarların uzağında kalmak yeter mi? Estetik kaygılarla oy dağıtırken de bu çaba üstünlüğüne bir öncelik sırası tanımak uygun düşer.

Belirli bir amaç, belirli bir sanatçı adına kurulmuş armağanları dağıtacak olan kurulların sorumluluğu daha de büyük görünüyor: zira, değerlendirme işi artık yalnız jürinin beğenisine bağlı olmaktan çıkmakta; bir yandan da armağanın amacına ya da adına armağan kurulmuş sanatçının yöntemine yatkınlık derecesine göre

önem kazanmaktadır. Öyle ya, polis romanları için kurulmuş bir armağanı başarılı bir aşk romanına vermek yakışık alır mı? Gerçekçi bir yazar adına konmuş armağanı biçimci bir yazara bağışlamak uygun düşer mi? Elbette armağan yaşlandıkça o yazar gibi yazmak da eskiyecek, gözden düşecektir; o yazar gibi yazmak bir "yenilik" bir "çaba" bir "bileşim" sayılmıyacak; tabii armağana da lâyık görülmiyecektir. Yalnız bir nokta var. Jüri, iş buraya varırsa, yazarın kendi çağında tuttuğu yere yakın bir yeri bugün tutabilen; onun kendi çağında yaptığı hamleleri o yönde daha daha ileri götüren bir kalemi seçerse görevini yerine getirmiş olur. Daha mı açalım? Pekâlâ! Bir Tevfik Fikret Armağanı verecek olan jüri bu gün elbet Fikret gibi yazan bir şaire vermez armağanını; veremez, gülünç olur, haksızlık etmiş olur. Oysa armağan bugünkü sanat akımları içinde Fikret'inkine yakın düşen, onunki gibi toplumcu olan bir şaire verilirse hak yerini bulur. Bunun tersine armağan "ikinci yeni" bir imzaya giderse hem hak duygusundan, hem mantığın ana çizgisinden uzaklara düşülmüş demektir.

2.

BİZDE armağanlar kurulurken buna benzer şeyler düşünüldü mü bilmem; yalnız bir ara mantar gibi bitiveren armağanların gitgide ya kaldırılması ya da önemini yitirmesi öteki işlerimiz gibi; bu işi de temelsiz, köksüz, tepesi üstü ele aldığımızın örneği diye gösterilebilir. Geriye kalan bir iki armağanın dağıtılışı da hepimizi ümitsizliğe düşürecek kadar gelişi güzel olmuyor mu? Elimizin altında Sait Faik Armağanı gibi yakın bir de misâl var. Herkesin bildiği gibi bu armağanın jürisi üç yıldır Said'in ruhunu yerinden oğratan kararlar vermekte, hâtırasını ve parasını harcamaktadır. Duygularımızın tutsağı, öfkelerimizin kulu olmıyalım: uslu uslu, efendi efendi düşünelim, düşünmeğe çalışalım: Niye kurulmuştur bu armağan, hangi eserleri değerlendirmelidir kendi kendimize bir soralım.

Sait Faik adına konmuş bir armağan zaman içinde devam edip giden Sait Faik demektir. Bu bakımdan armağan jürisi seçimini yaparken onun kişiliğini, sanat düşüncesini, estetik tutumunu ve nihayet sanat alanındaki yerini gözönünde tutacaktı. Bu gibi armağanların en ilkel şartı, bu. Sait'in parasını kendi keyfimizce çarçur edemeyiz. Onun adına veriliyor bu para. Elbette, "o olsaydı acaba kime verirdi?" diye düşünülecek de; elbette, "değişen şartlar içinde onun hamleler zincirine ayni yönde halkalar ekleyenler kimlerdir" diye düşünülecek de verilecek. Hepimizin vicdanı var, iz'anı var, mantığı var; hepimiz görüyoruz. Hele yakınlığı olanlar büsbütün biliyor: S. Kudret mi onun tutumundadır, Haldun Taner mi onun estetik plânda tuttuğu yere yakındır, yoksa Tahsin Yücel mi? Nihayet hikâyeciliği henüz bir kapris olmaktan öteye gidemiyen şair Cumalı mı? Diyorum ya: kızmıyalım, sinirlenmiyelim; ortada herkesin sevdiği aziz bir dostun hatırası vardır; bu hatırayı temiz tutmak bize düşer, insan insan düşünelim: şu üç yılda bunca hikâye kitabı çıktı, yeni yeni bunca kalem hikâye pazarına girdi; bunların arasından en yenilerini, ona en yatkın olanlarını arayıp onları değerlendirmek mi Sait'i sevindirirdi yoksa sağlığında kendisinin hikâyeci bile saymadığı eşe dosta armağan dağıtıldığını görmek mi? Ben bunu bilirim, bunu söylerim: bu armağan üç yıldır Sait Faik'in "yönü ve yöntemi" ile ilgisi olmıyan kimselere verilmiştir; oysa basit bir mantık bu çeşit armağanlarda yön ve yöntem yakınlığı mutlaka arar, aramalıdır. Aksi halde, armağanın amacı kalmaz, bahşiş olur, sadaka olur; özsevgisi olan hiç bir sanatçı da bahşişe, sadakaya "tenezzül" etmez.

Hayır, kızmıyalım; sâkin sâkin düşünelim: diyelim ki, jürinin dalgınlığına gelmiştir; yahut da bu üç yılda Sait'in yönüne yatan hiç bir yeni ve orijinal hikâyeci belirmemiştir; onlar da tutmuş armağanı kimseye vermeyip koruyacak yerde yılın en değerli gördükleri eserlerine vermişlerdir. Ben şahsen bunun böyle olduğuna ne kadar inanmak istiyorum bilseniz. Fakat yine de bir açık kalmıyor mu? Yine de topal değil mi bu mantık? Geçen yılları bırakın bu yıl armağana sokulanlardan Orhan Kemal veya Nezihe Meriç'in devamlı ve yıllanmış hikâyeciliği Necati Cumalı'nın sevimli fa-

---

muş; dergi tarafından bütün sanatçılara, sanat severlere ve okuyuculara açık tutulan Armağan soruşturması'na ilk karşılıklar gelmeğe başlamıştı. Sait Faik'i her seven, Armağan'ın verilişinden memnun olmıyan her okuyucu bu soruşturmaya katılabilecek; ayrıca, isterse bu konudaki düşüncelerini yazacaktı. SHD. bu yazıları yayınlamayı üzerine alıyordu.

O gün akşam üzeri Bahçelievler otobüsüne geniş kenarlı şapkası gözlerini örten, vicdanı rahat bir adam bindi. Bu adam Salim Şengil'di. Sait Faik'e olan sevgisini ve saygısını halk ve okuyucu önünde gösterebildiği için rahattı. O Sait Faik ki ölmeden yirmi gün kadar önce eserlerini basma işini ona devretmek istediğini söylemiş; hattâ bir çok hususlarda onunla anlaşmıştı. Ölüm belki anlaşmayı bozmuştu. Ama dostuluğu bozamazdı ki!

kat yetersiz ve çabasız hikâyeciliğinden hiç olmazsa iki parmak daha önde gelmez mi? Kaldı ki öbür hikâyeciler de hiç geri kalmıyorlar. Onlar da tertemiz; Sait'in pekâlâ beğeneceği, anlıyacağı ve seveceği şeyler yazmışlar. Bütün bunlar dururken armağanı başka ve eğri bir yöne çevirmek niye? Sonra jüri haydi birinci yıl dalgındı; ikinci yıl gerekli eseri bulamadı, üçüncü yılda mı bulamadı? İsabetsizlikte bu kadar ısrar kendi hesabınıza sizin sağduyunuzu incitmiyor mu? Kızmıyorsanız bile kendinizi saf yerine konmuş hissetmiyor musunuz?

3.

ÇÜNKÜ dili biraz uzunca olan biri çıkıp size diyebilir ki niye böyle iğneyle kuyu kazıyorsun: niye anlamazlıktan geliyorsun; o jüri işi senin istediğin, Said'in de istiyeceği gibi, ciddi ve bütün tutmıyor ki: Türk edebiyatını, Türk sanatını çepçevre eline alıp tarafsızca elemiyor ki! şu dört talihli ada bak: Sabahaddin Kudret, Haldun Taner, Tahsin Yücel, Necati Cumalı sen bu dört ada "mutad olarak" hangi dergilerde rastlarsın? Bir de jüriyi teşkil eden isimleri gözden geçir ayni soruyu bir de onlar için sor? cevab ayni olacaktır? Onlar bir sanat armağanı dağıtmıyorlar; bir dost mirası paylaşıyorlar: herkes kuyruğa girmiş sırasını bekliyor; bu yıl benim, gelecek yıl senin! Türk hikâyeciliği onların çevresinden ibaret. Dışarda kim var, ne yazıyor? Filanın yazdığı Said'in eline daha mı yatkın: filâncanın ki daha esaslı mı bir terkip kimin umurunda? Bir değerler düzeni kurmuşlar, durmaksızın onu kollamağa, desteklemeğe, korumağa çalışıyorlar. Sanatın gayesi sanattır diyorlar; sanatı bu işlere âlet ediyorlar; armağanları kullanıyorlar; ölüleri kanter içinde çalıştırıyorlar; bütün problem düzenin korunmasında. Sen de kalkmış Said'in esprisi, tutumu diye tutturmuşsun!

Böyle midir dersiniz? Ben inanmak istemem. Yoksa ömrümüzü verdiğimiz bu çile, bu sanat; pek ıstırab verici bir alev gömlek olmaz mı? yediğimiz bu ekmek pek acı olmaz mı? Ne var ki son bir kaç yıl boyunca sürüp giden kalem takışmaları hattâ karalamalar insanı düşündürüyor. Kimilerinin, kendi tuttuklarından başka herhangi bir sanat tutumunun varlığına bile dayanamadıkları nı görmedik mi? kimileri beğenileri kendi beğenilerine uymıyan yazarları topyekûn harcamağa kalkmadılar mı? İşi gizli politikacılığa bulaştıranları bile görülmedi mi? Olur mu? Olur! Bakarsınız sizin sanat tutumunuz birilerininkine uymuyor diye eseriniz yılın en ba-

Sait Faik Adına Saygı Gerekir

BURHAN ARPAD

Sait Faik Abasıyanık'ın üçüncü ölüm yıldönümü, 13 Mayısta. Sait Faik Hikâye Armağanı'nın üçüncüsü de birkaç gün önce ilân edildi. Fakat bu iki tarihin birbirine bu derece yakın oluşu, modern Türk hikâyeciliğinin ilk ve büyük imzalarından biri olan Sait Faik'in hayranlarını iki defa üzüyor. Bu büyük sanatçıyı bu derece erken kaybetmiş olmayı hatırlamanın üzüntüsü ve Sait'in adı ve parası kullanılarak hâtırasına bu derece saygısızlık gösterilmesinden doğan üzüntü, birbirine karışıyor. Zira üç yıldır eş dost arasında paylaşılan "Sait Faik Armağanı" nda ilân edilen isimlerden hiç birisi de, Sait'in hikâyeci değerine azbuçuk yaklaşmış değil. Magazin hikâyeleri yazanlar ve ne söylemek istediklerini kendileri de bilmeyen bir takım geveleme yazarları arasında Sait Faik adının paylaşılması, çok hazin. Bizler için de, Sait için de hazin. Oğlunun bütün ömrünü tükettiği kitapların gelirini iyi niyetlerle ortaya koyan yaşlı ana için de hazin.

Jürinin takdiri, jürinin yanılmaması, jürinin görüşü gibi gerekçelerle bu "kör kör parmağım gözüne" paylaşma işine daha fazla göz yummak, Sait Faik adına ve Türk hikâye sanatına en ufak bir ilgi besleyen bütün aydınları sorumlu yapacaktır. Jüriler yanılabilirler. Jürilerin görüşü her zaman ve herkesi tatmin edemez. Fakat şu, "Sait Faik Armağanı jürisi" diye kendi kendisini nasp etmiş olanlar her yıl hep aynı yayınevinin "Adamları"nı seçerlerse, kullanılacak kelime "yanılma" veya "görüş" değildir. Bunun adı düpedüz "eşdost kayırmak" tır.

1955 denberi Sait Faik adına yapılan bu olup bittiye getirmek el çabukluğu, yazarları da, aydınları da çileden çıkarmaya baş-

---

narılı eseri de olsa Sait Faik yönünde de olsa, armağandan yoksun kalır. Bakarsınız bir ötekisinin ki sadece ayni çalgının önünde oynuyor diye değerlendirilir, altı çizilir. Ama günahmış, yazıkmış, ayıpmış! kime ne? İş, iştir.

BURHAN ANGAD

Sait Faik armağanı üzerine bir soruşturma

Sait Faik Armağanı üzerine açtığımız soruşturmaya ilk hamlede katılanların karşılıklarını okuyucularımıza ve bütün Türkiye toplumuna aşağıda sunuyoruz. Bu soruşturma, Sait'i sevenlere, sanatçı, yazar, gazetecilere ve okuyucularımıza açıktır.

Sorular :

1 — *Bu yıl Sait Faik Aramağanı'na giren adaylar arasında sizce kimin hikâye kitabı kazanması gerekirdi?*

2 — *Sait Faik sağ olsaydı, kendi adına kurulan bu armağanı* [illegible] *derdi?*

[illegible] kerata.

Babahattin Batur: (Şair)

1 — Nezihe Meriç.

2 — Allah bilir.

Mehmed Kemal: (Şair - Gazeteci)

1-2- Necati Cumalı yerine kim kazansaydı şaşmazdım. Cumalı'nın vaktiyle Ulus gazetesinde hikâye başlığı altında bazı karalamalarını gördüğümü hatırlıyorum, hikâyeciliği bundan galat olsa gerek.

Sait Faik'in ne diyeceğine gelince Madam Roland aklıma geldi. Bu ünlü Fransız kadını giyotine görülürken: "Ey hürriyet, senin adına ne cinayetler işleniyor." demişti. Sait Faik buradaki "Ey hürriyet" sözünü "Ey hikâye" diye değiştirirdi.

Bu armağanı tertipleyen

1 — Herhalde Necati Cumalı'ya degil.

2 — Kendisi kazanmadığı için üzülürdü. Çünkü, gerçekten onun kazanması lâzımdı.

Nezihe Meriç: (Hikâyeci)

1 — Benim Topal Koşma'mın kazanması gerekirdi.

2 — Küfrederdi.

Muzaffer Erdost: (Eleştirmeci)

1 — Nezihe Meriç'e ya da Özcan Ergüder'e.

2 — Sait Faik'in bütün suçu ölmesindedir. Sağ olsaydı, kendi adına armağan kurulmazdı. Armağan kurulsaydı, jüriyi Yaşar Beye seçtirmezdi. Sait Faik gülmesini bilen biriydi, sanırım. Adı arkasında oynanan bu oyunlara gülerdi. Ama bu oyunlar hayatında tek cid-

ların ve düşmanlıkların dışında ele almak gerekir.

2 — Herhalde iyi olmuş demezdi. Sait Faik acele verilmiş hükümlerden hoşlanmazdı çünki...

Tarık Buğra: (Hikâye ve Romancı - Gazeteci)

1 — Herşeyden önce bu armağan muvaffak olmamıştır. Bunun en mühim sebebi de jürilerin iyi seçilmemiş olmasıdır. Ne bu defa, ne de bundan öncekiler yıllarının en iyi eseri değildir. Bana göre geçen yılın en güzel hikâye kitabı: "Topal Koşma" dır.

2 — Çok memnun olurdu bu [illegible]

dergi sahibinin sanat adına çıkarını düşündüğü hakikati gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır.

Vüs'at O. Bener: (Hikâyeci)

1 — Çıkacağını umduğum ikinci hikâye kitabımı, önümüzdeki yılın Sait Faik armağanına aday göstermek niyetindeyim. Jüri oylarını ben kazanırsam, jürinin çok yerinde bir karar aldığı muhakkaktır. Başkası kazanırsa jürinin bu işlerden hiç birşey anlamadığını söylemek gerekli midir?

2 — Sait mi? Neşesi yerindeyse "İyi ki ölmüşüm yahu" derdi.

Baki Kurtuluş: (Gazeteci)

[illegible]

Karşılıklar :

Fikret Otyam: (Ressam-Gaz[illegible]teci)

1 — Orhan Kemal'in.

2 — Neler demezdi?

Çetin Altan: (Muharrir)

1 — Siyasi kanaatimle, şa[illegible]si düşüncem uyuşamaz. [illegible]nun için bu suali cevapla[illegible]dıramıyacağım.

ladı. Şu son ilân edilen ne[illegible] ise, en son tahammülü de taş[illegible] Sait Faik adına unvan ve u[illegible] dağıtan mansup jüri üye[illegible] Sait'i azbuçuk yakından tan[illegible]lardı, cüretlerini bu derece [illegible] götürmezlerdi. Zira Sait [illegible] şu sıra başını kaldırıp olup [illegible]tenleri farkedecek durumda [illegible]lunsa, yerinden fırlar ve b[illegible]

[illegible]

2 — Asıl o zaman ölürdü.

Suat Taşer: (Aktör - Şair)

1 — Jüri üyeleri dar zamanda acele karar vermişe benziyorlar. Armağan, sanatçıyı teşvik, eserini değerlendirme amacını güdüyorsa, daha titiz, daha dikkatli hüküm vermek, sanatı dostluk-

[illegible]

ömrünü vererek ortaya koyduğu eserlerinin gelirini ve sanatkâr adını paylaşanları, ana avrat kovalardı.

Sait Faik, içi dışı bir, gilligışsız ve insan adamdı. Kısacık ömründe ne bir sanat dedikodusuna, ne pastahane kliklerine karıştı. Amma şimdi, onun adına neler ve neler yapılıyor!